

Seg er og skal være saa villig som Nogen til at medvirke til, at vore Medborgere, der staa saa overordentlig laet paa Stigen med Hensyn til deres Eiendommens Størrelse, kunne faae særlig Hjælp. Ogsaa jeg har altid erkjendt, at det i mange Tilfælde næsten var umuligt for disse smaa Eiendomsbesiddere at faae Laan, og at det tillige var meget kostbart for dem at faae Laan. Men som det ogsaa vil erindres, var det jo den eneste Grund, kan man sige, som foranledigede, at Lovforslaget kom frem, den, at man vilde hjælpe disse smaa Besiddere. Det ligger jo ogsaa egentlig deri, at i det Forslag, som oprindeligt blev fremsat her i Thinget, var Maximalgrænsen for Værdien af de Eiendomme, hvori der maatte gives Laan, foreslaaet at skulle være 2,500 Kr. Dertil kunde jeg meget godt gaa med, naar der ikke var andre Hensyn at tage; men hvad der var klart for mig dengang og vist for mange Andre, var, at en Forening, bestaaende af saa smaa Eiendomsbesiddere med saa smaa Eiendomme, vilde aldrig i Længden kunne komme til at virke til noget Held, men vilde blive ganske overordentlig kostbar, selv for de Paagjældende, at det altsaa vilde være en daarlig Hjælp, man ydede dem. For det Første er jo den Slags Eiendomme af en saa tvivlsom Sikkerhed, at den solidariske Ansvarlighed let vil komme til at spille en overordentlig stor Rolle. Men dernæst har det jo nu allerede viist sig i Løbet af de Par Aar, Foreningen har virket, at en saadan Forening, alene med saa smaa Panter, ikke vil kunne bære de med en god Administration forbundne Afgifter. Den har jo ikke kunnet bære disse Afgifter, uagtet man er gaaet op til 4,000 istedetfor til 2,500 Kr. Det er altsaa Grunden, hvorfor jeg ikke dengang og heller ikke nogenstunde senere har kunnet anerkjende det Rigtige i, at man er kommen ind paa den Vej. Det er de 2det kongevalgte Medlem yttrede, at man var kommet ind paa en Slidbane. Det er aldeles vist, man synes nu at glide op til 6,000 Kr., og det skulde være ganske forunderligt, om man ikke i en meget nær Fremtid atter skulde glide høiere op, thi Sagen er jo den, mine Herrer, at jo høiere man gaar op med denne Grænsje, desto mindre blive forholdsviis Administrationsudgifterne, desto mindre Risiko bliver der for Statskassen selv, men desto længere kommer man jo ogsaa bort fra det, som egentlig var Lovens Hensigt fra Først af, nemlig kun at hjælpe de Smaa. Jeg paaistaar paa det Allerbestemteste, efter hvad jeg kjender til Forholdene, ialtsald her paa Verne. — de ydste Forhold kjender jeg ikke — at de Eiendomme, der have en Værdi af mellem 4 og 6,000 Kr., afgive et saa godt og reelt Pant, at den Slags Folk saa godt som aldrig have stor Vanstuelighed ved at faae Laan, ialtsald ikke nogenstuehelt særlig Vanstuelighed; men at det kun er den særegne Trang, der skal afhjælpes,

forekommer mig at maatte være klart for Enhver. Nu kommer der en Ting til, som for mig spiller en meget betydelig Rolle. Fra Først af har jeg i det Hele ikke kunnet forstaa, hvorfor Smaa-eiendomme i Kjøbstæderne skulde være udelukkede fra en Begunstigelse, saa snart det blev en Begunstigelse. Saa længe man stod nede paa det lave Standpunkt med 2,500 Kr., havde Sagen ingen praktisk Betydning for Kjøbstæderne, for det vilde være et saare forsvindende Antal af alle Kjøbstadeiendomme, der kunde komme med ind under Loven. Naar man derimod kommer op til en Størrelse som den nu foreslaaede af indtil 6,000 Kr., er der overordentlig mange Smaa-kjøbstadeiendomme, som ligge under en saadan Værdi, og det forekommer mig, at Enhver maa kunne se, at det er en aabenbar Uretfærdighed, der begaas mod de mindre Kjøbstadeiendomsbesiddere, naar man udelukker dem fra det Gode navnlig at faae fri Taxation, naar de skulle optage Laan, og at faae Statsgaranti for deres Obligationer, hvorved dog altid Udgiften til Laanet noget forringes. Jeg veed meget vel, at den høitærede Minister haade nu sidst i det andet Thing og ogsaa tidligere har erklæret, at der er foretaget Undersøgelser og stillet Forespørgsler, om der var Trang til en saadan Forening i Kjøbstæderne, men at der derpaa, hvis jeg ikke erindrer feil, blev svaret, at der var ikke nogen saadan Trang. Det ligger jo imidlertid deri, at Spørgsmaalet formentlig er stillet saaledes, at det skulde være en Forening særlig for Kjøbstæderne. Naar det skulde være Tilfældet, er det nemlig ganske vist, at det vil være et saare kostbart Experiment, thi Antallet af disse mindre Eiendomme, navnlig i de smaa Kjøbstæder, vil ikke kunne løbe op til et saadant Antal, at det vil kunne bære en saadan Forening. Nu veed jeg tillige meget vel, at den høitærede Minister altid har holdt paa det Standpunkt, at under denne Forening for mindre Landeiendomme burde Kjøbstadeiendomme ikke kunne komme med, men jeg har aldrig været istand til at finde, at denne Paastand er fuldt berettiget. Det forekommer mig, at der foreligger bestemte Beviser for det Modsatte. Formentlig er den høitærede Ministers Mening den, at de Mand, der ere skikkede til at tagere et mindre Hus med Jord paa Landet, ikke egne sig til at foretage Taxation over Kjøbstadeiendomme. Det kan maaske være rigtigt, men der er jo ikke det Fjerneste veien for, at der under Foreningens Omraade er særlige Taxationmænd for Kjøbstæderne. Som sagt, det er mig umuligt at forstaa, at der skulde være nogenstuehelt Vanstuelighed i den Henseende. Det bedste Bevis for, at det ikke er Tilfældet, er det, at den største Kreditsforening her i Landet, den for Distrikterne, der har eksisteret siden 1850, bestandig fra Først af har været og endnu er gjældende for alle Slags Eiendomme, baade i Kjøbenhavn, i Kjøbstæderne og paa Landet, under een Bestyrelse,